

فصل بهار
معنویت و آینده خوشبختی

نشست چهل و سوم

مقاومت و آینده خوشبختی ما ایرانیان

فروردین ۱۴۰۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست مطالب

۱	مقدمه	۱
۲	سوال جلسه	۲
۴	شرح جلسه کافه آینده	۳
۴	۱.۳ آقای بهجت پناه؛ دانش آموخته فلسفه	۴
۵	۲.۳ آقای امین مدنی؛ مدیر جامعه اندیشکده ها	۵
۶	۳.۳ آقای بهرا؛ معمار	۶
۷	۴.۳ آقای نصرافهانی؛ آینده پژوه	۷
۸	۵.۳ آقای محمدی؛ پژوهشگر پسادکتری حکمرانی	۸
۱۰	۶.۳ آقای کاظم پور؛ دبیر جشنواره مدافعان اقتصاد مردمی	۱۰
۱۱	۷.۳ آقای حسن زاده؛ پژوهشگر بنیاد توسعه فردا	۱۱
۱۳	۸.۳ خانم چیتی؛ پژوهشگر حوزه روابط بین الملل	۱۳
۱۴	۹.۳ آقای مسعودیان؛ مدیر اندیشکده مطالعات نخبگان اجتماعی (أما)	۱۴
۱۶	۱۰.۳ آقای عظیمی؛ پژوهشگر اندیشکده امتداد	۱۶
۱۷	۱۱.۳ خانم صفوی فر؛ روانپزشک و مدیر اندیشکده سرو	۱۷
۱۸	۴ تحلیل کاربرگ های نشست	۱۸
۲۰	۵ معرفی کتاب	۲۰
۲۰	۱.۵ تا هر وقت که برگردیم	۲۰
۲۱	۲.۵ فراتر از واپسین آسمان	۲۱
۲۳	۳.۵ متاستاز اسراییل؛ روایت استمرار تبعیض، ترور و تعدی	۲۳
۲۵	۶ عکس های نشست	۲۵
۳۰	پیوست ها	۳۰
۳۰	الف پوستر نشست	۳۰
۳۱	ب کاربرگ های نشست	۳۱

پ لیست شرکت کنندگان

۳۷

۱ مقدمه

در نشست‌های بهار ۱۴۰۲، درباره معنویت و آینده زندگی معنوی در ایران و جهان و همین‌طور تربیت معنوی نسل‌های آینده ایران صحبت کردیم. مفهوم معنویت معمولاً در کنار اخلاق و دین طرح می‌شود و بیشتر مراد از آن اشاره به جنبه غیر مادی و جسمانی زندگی انسان است.

دو فراروایت از معنویت در نشست‌های سال گذشته مطرح شد. فراروایتی که معنویت را در ارتباط با خداوند و الله تعریف می‌کند و معنویتی که فارغ از خداوند و یا علاوه بر او موجودات دیگری را هم نقش آفرین می‌داند. این موجودات می‌توانند انسان، طبیعت، موجودات اساطیری و نادیدنی و یا حتی هوش مصنوعی و کارما باشد.

همین‌طور مشخص شد که تصویر آینده معنویت در ایران و جهان تابع دو پیشران اصلی و البته دارای عدم قطعیت و ابهام است، دین و کنش‌های اجتماعی! همچنین در مورد حجاب، آموزش و پرورش، توسعه عدالت، فرهنگ گفتگو، تصمیم‌گیری‌های جمعی و فعالیت‌های اقتصادی در سناریوهای مختلفی که می‌تواند برای آینده ۵۰ تا ۱۰۰ سال بعد تصور کرد، صحبت کردیم.

برای فهم بهتر از تصویرهای آینده ممکن و مطلوبی که تا انتهای قرن پانزدهم هجری شمسی و در طول پنجاه تا صد سال آینده روبرو می‌شویم لازم هست در رابطه با موضوعات مهم و مرتبط گفتگو کنیم که در نشست فروردین در مورد مقاومت صحبت کردیم.

۲ سوال جلسه

چگونه قرآن عقلانیت مورد نیاز برای مقاومت و آزادی را در اختیار مسلمانان قرار داده است؟

در هشت ماه گذشته جهان شاهد مقاومتی باورنکردنی و مثال‌زدنی از ملت فلسطین به ویژه در غزه بود. کشتار بی‌رحمانه زنان، کودکان و سالمندان، تخریب کامل بیمارستان‌ها، اعدام‌های صحرایی، گورهای دسته‌جمعی، بمباران اردوگاه‌های آوارگان، مدارس، مساجد و کلیساها، جلوگیری از ورود محموله‌های انسانی و حمله مستقیم و عامدانه به کمکرسان‌های بین‌المللی، صحنه‌هایی غیرقابل تحمل برای روان جمعی مردم در سراسر جهان ترسیم کرد و در ذهن بسیاری از آنها این پرسش را ایجاد کرد که منشاء قدرت این مردم چیست؟ چگونه می‌شود تکه‌پاره‌های اجساد سوخته عزیزان را از زیر آوارها جستجو کنی و باز فریاد حمایت از قدس را سر بدهی؟ باز خاکت را رها نکنی و همچون سروی که در مقابل این همه ناملازمات خم شده باشی اما نشکنی؟ تصاویر تکان‌دهنده از کودکانی که بر ویرانه‌های منزلشان آیات قرآن را تلاوت می‌کردند و همگان را به صبر می‌خواندند برای بسیاری از مردم غیرمسلمان به شدت جذاب و پرسش‌برانگیز شد و حتی برخی گزارش‌ها از افرادی منتشر شد که به دنبال مشاهده این تصاویر در مورد قرآن و اسلام کنجکاو شدند و با علاقه به سراغ محتوای آن رفتند.

کدام آموزه‌های قرآنی نقش پررنگی در زایش چنین نیروی عظیم مقاومتی داشته‌اند و چگونه می‌توان از این آموزه‌ها منطقی برای زندگی بهتر و خوشبختی در سایر شرایط بهره گرفت؟

نقش مقاومت در رشد جامعه ایران اسلامی در ۵۰ سال آینده چیست؟

در تصویر آینده ایرانی که رشد یافته و بالنده است نقش و جایگاه مقاومت چه می‌تواند باشد؟ آیا مقاومت به عنوان ابزاری کارگشا، یک انتخاب یا ضرورت، برای رشد و پیشرفت در نظر گرفته می‌شود؟ یا دوره‌ای محدود و گذرا به آن نیاز داریم و ممکن است تا چند دهه بعدی این نیاز برطرف شده باشد؟ آیا مقاومت تنها در برابر استعمارگران این دهه و این قرن موضوعیت دارد یا مفهومی فراتر و عمیق‌تر است که می‌تواند با وجود تغییرات شتابان این سال‌ها مفهومی متفاوت به خود بگیرد؟

هسته‌های مقاومت در جامعه ایران اسلامی و جامعه مسلمانان چیست؟

امت اسلامی با بهره‌گیری از معنویت و عقلانیت قرآنی در تجربه‌های متعددی توانستند مقابل نظم فراگیر جهانی چه در دوران جنگ سرد و چه پس از آن بایستند. مقاومتی که به آنان هویت جمعی بخشید و آنان را از سرخوردگی و ظلم‌پذیری به سمت مطالبه‌گری و فریاد برای احقاق حقوق خود سوق داد و البته در هر مورد هزینه‌های خودش را

هم داشته است.

در جای جای امت اسلامی این تجربه‌ها، به اشکال متنوع و با پیامدهای مختلف، روی داده است و پس از این هم روی خواهد داد؛ بذرهایی از امید و انگیزه که هر جا آبیاری شد، به نهال‌ها و درختان تناوری تبدیل شد که ثمرات خود را نیز داشته است.

با شناخت این تجربه‌ها افق آینده این مسیر را چگونه خواهد بود؟

۳ شرح جلسه کافه آینده

نشست چهل و سوم کافه آینده در روز دوشنبه ۲۷ فروردین ماه ۱۴۰۳ از ساعت ۱۷ تا ۱۹ در محل خانه اندیشه‌ورزان برگزار گردید. هدف از برگزاری این جلسه تلاش برای رسیدن به تصویری از آینده معنویت و خوشبختی در ایران در بازه زمانی ۵۰ تا ۱۰۰ سال آینده بود.

در ابتدای جلسه کتاب‌هایی با موضوع معنویت و زندگی معنوی توسط سرکار خانم دکتر صفوی‌فر معرفی گردید. این کتاب‌ها بصورت مفصل در فصل **معرفی کتاب** این گزارش ارائه شده‌اند.

۱.۳ آقای بهجت‌پناه؛ دانش‌آموخته فلسفه

در کتاب **مرگ و پرگار** لوئیس خورخه بورخس آرژانتینی به این موضوع می‌پردازد که چه شد یهودی‌ها در جهان مظلوم‌نمایی به راه انداختند. یهودیان از ابتدا با مسلمانان زاویه نداشتند بلکه خودشان یکدیگر را ترور می‌کردند و بیشتر با مسیحیان در جنگ بودند. جنگ با مسلمانان ۶۰ ساله است شروع شده، ولی این‌ها ۲۰۰۰ سال است که در دنیا با مردم جنگ دارند و بحث یهودی‌کشی از همین رفتارهای ناهنجار آنها شروع شد.

در شروع جنگ غزه آیه‌ای در کنیسه‌ای خواندند که در آن آمده بود: اگر به شما قوم یهود حمله شد حق دارید زنان، کودکان، فرزندان و حتی مرغ و خروس و گاو و گوسفندان آن‌ها را بکشید و مزارعشان را به آتش بکشید. بعد از خواندن این آیه و تایید این آیه حمله‌ای به این گستردگی و بی‌رحمی نسبت به مردم غزه آغاز شد.

غرب ۵۰ سال برای جهان دموکراسی تعریف کرد و تبلیغات به راه انداخت اما جنگ غزه همه این ۵۰ سال تعریف و میلیاردها دلار هزینه‌ای که صرف کتاب و نوشتار و فیلم کردند را زیر سوال برد و این دروغ بزرگ دموکراسی را عیان کرد. این جنگ نشان داد که اگر منافی درخطر باشد چیزی به اسم دموکراسی معنی ندارد و این خودش دستاورد خیلی بزرگی است. درست است که گروهی مظلوم قتل‌عام شدند و خدا حتما پاداش صبر و تحملشان را می‌دهد.

باید بدانیم قدرت برای هیچ کس خوشبختی نمی آورد. بزرگان ما گفته اند هرگاه با دشمنت جنگیدی هیچ گاه بر دشمنت پیروز نشو، چون اگر روزی او بر تو پیروز شود، تو را قتل عام می کند. یعنی با دشمنت، کنار بیا، تعامل کن، ولی از خودت ضعف هم نشان نده.

در رابطه با معنویت در آینده، بهترین تعریف برای معنویت این است که مردم آزاری نکنیم، حق دیگران را نخوریم و تعرضی به دیگران نداشته باشیم. اما در رابطه با معنویت شخصی و ارتباط با خدا نمی توانیم الگوی واحدی ارائه بدهیم و بگوییم مثلاً من به مسجدی رفتم و آنجا حالم خوب شد، شما هم به مسجد برو تا حالت خوب شود. ممکن است آن فرد اصلاً در مسجد نتواند خوب باشد.

۲.۳ آقای امین مدنی؛ مدیر جامعه اندیشکده ها

وقتی از معنویت صحبت می کنیم دقت کنیم که معنویت ارتباطی هم با معنا پیدا می کند و معناداری خیلی نزدیک به این مفهوم نزدیک است. ما انسان ها ساخته شده و خو گرفته ایم با مقاومت و شاید به یک معنا بتوان گفت مقاومت هم معنی بقا هم هست.

اگر به صورت مادی و طبیعی نگاه کنیم اینکه امروزه غذا به وفور وجود دارد مساله تازه ایست و شاید پنجاه سال قبل اینجور نبوده. خاطرات شهید سلیمانی را می خواندم؛ ایشان یک کارگر دوزنده متخصص شده بودند و درآمد خوبی داشتند. نوشته بودند یکبار می خواستم بروم چلوکباب بخورم اما به خودم گفتم من آمده ام شهر پول جمع کنم و نباید ولخرجی کنم. همان لحظه کتاب را پائین آوردم و دیدم گدایی گوشه خیابان نشسته و دارد چلوکباب می خورد. خب این یک پدیده جدید است، این که غذا به وفور هست و ما ترس این را نداریم که جانور درنده ای به ما حمله کند یا غذا پیدا نکنیم.

روزی از گرمسار رد می شدم، روستاها حالت قلعه داشتند و با اهالی محلی که صحبت کردیم گفتند تا همین ۴۰ و ۵۰ سال پیش ما از ترس راهزن و حیوانات وحشی در این قلعه ها زندگی می کردیم. بشر چنین تاریخ و فرهنگی را

طی کرده است و شاید در دیان‌ای ما مقاومت هست و وقتی ما آن را کنار بگذاریم دچار مشکلات جدی شویم. مثلا در افسردگی که می‌گویند بیماری قرن است. ما باید مقاومت را از ساحات پایین‌تر زندگی بشری و حتی زندگی حیوانی و گیاهی به ساحات عمیق‌تر و بالاتر زندگی انسانی ببریم. اگر مقاومت نداشته باشیم بشر به تمام معنی دچار فساد می‌شود. از فیزیک گرفته که مثل تنبلی و تن‌آسایی و عضلات سست و درد قسمت‌های مختلف بدن تا انواع مشکلات اخلاقی و معنایی و معنویتی. مقاومت چیزی نیست که بشود آن را کنار گذاشت و از آن صرف‌نظر کرد و به نظر من مقاومت از خوشبختی تقریبا جدا نیست. لذا آینده خوشبختی وابسته به آینده مقاومت است. البته توجه کنیم که معنویت‌های رها جایی در مقاومت ندارد و با اینکه در ظاهر بنظر می‌رسد این شبه معنویت‌ها برای بعضی از مسائل بشر امروز راه حل دارند، اما چیزی بیشتر از یک رفاه لاکچری نیست که خیلی زود به انتهایش می‌رسد و هرآنچه که در آن مقاومت نداشته باشد زود تمام می‌شود.

۳.۳ آقای بهرا؛ معمار

من می‌خواهم به معنای کلمه مقاومت برگردم. یک خاطره بگویم، رفته بودیم عربستان و فکر می‌کردیم با همین میزان عربی‌ای که بلدیم می‌توانیم عربی حرف بزنیم، اما دیدیم هرچه ما می‌گوییم آنها چیز دیگری می‌گویند. ما در تاکسی می‌گفتیم مستقیم، آنها می‌گفتند علی‌الطول. حالا مقاومت هم چون از عربی به فارسی ترجمه شده یک مقداری معنایش تغییر کرده. این خیلی ظریف و خیلی مهم است. در عربی همینکه من روبروی شما بنشینم می‌شود مقاوم. یعنی مقاومت در زبان عربی یک کلمه فعال است. در فارسی کمی مقاومت منفعل شده؛ مثلا می‌گوییم فلانی در برابر تغییرات مقاوم است، یعنی همانطور که هست می‌ماند. در عربی شما باید در برابر تغییرات فعال باشی، جهت‌گیری و روبرویش قرار گیری. این روبرو قرار گرفتن خیلی مهم است. اینکه ما بنشینیم سر جایمان هیچ‌وقت مقاومت نیست و این خیلی به فهم ما از مقاومت و جریان مقاومت کمک می‌کند.

مثالی در حوزه شهرسازی بزنم. ما در فرهنگ ایرانی و در شهرسازی‌مان هم مقاومت داریم و این خیلی با مفهوم

آبادانی و آینده نسبت دارد. مثال خیلی معروفش قنات است. قناتی داریم به نام **قنات قصبه گناباد**^۱ که حدود ۷۰ کیلومتر است؛ می‌گویند از روزی که اولین کلنگ را برای ساخت این قنات زده‌اند تا روزی که این قنات به آب رسیده دویست سال طول کشیده و تا وقتی این آب به گناباد برسد حدود چهارصد سال طول کشیده. یعنی نفر اولی که چاه این قنات را می‌کنده می‌دانسته که این آب به خودش و به فرزند و نوه‌اش نخواهد رسید. خوب ایده و خواستی پشت این همت بوده و نسبتی با آباد کردن جهان داشته باشد چون آنها گاهی پنج روز درون چاه بودند و آفتاب را نمی‌دیدند، با همت زمین را می‌کنند و می‌دانستند که به آب خواهند رسید. این یک جنسی از مقاومت است که خوشبختی و خیر جمعی برای آیندگان به همراه دارد. یعنی اولاً مقاومت فعال است، دوماً نسبتش در آینده است و برای خیر جمعی است. خوشبختی‌اش برای فردا و امروز نیست.

۴.۳ آقای نصر اصفهانی؛ آینده پژوه

اگر معنویت را به عنوان تمنای یک امر متعالی بدانیم چهار سناریو پیش‌رویمان است.

• معنویت سکولار و معنویت‌های چندبخشی

• معنویت مبتنی بر مقاومت

^۱قنات قصبه گناباد از حیرت‌انگیزترین پدیده‌های ساخته دست بشر و نمادی از هم‌نوایی بشر با طبیعت است. این قنات به طول ۳۳ کیلومتر، از دو رشته اصلی به نام‌های قصبه و دولاب تشکیل شده است که مجموعاً ۴۷۲ میله چاه دارد. حفر کانالی بدین عظمت با ژرفنای بیش از ۳۰۰ و حجم افزون بر ۷۳ میلیون متر مکعب برداشت خاک در عمق ۳۰۰ متری با کمترین خطا در مسیر یا شیب بندی از عصر هخامنشیان، مؤید نبوغ ایرانی و شاهکاری بی نظیر در سراسر جهان است. این قنات شگفت‌انگیز که تاریخ آن حداقل به ۲۲۵۰ سال پیش باز می‌گردد، یکی از پر آب‌ترین قنات‌های ایران است که با توجه به این ویژگی‌ها در پرونده قنات‌های یازده‌گانه ایران در تاریخ ۲۵ تیرماه ۱۳۹۵ (۱۵ July ۲۰۱۶) در چهلمین اجلاس کمیته میراث جهانی در شهر استانبول ترکیه به عنوان ۲۰ امین اثر ایران در فهرست میراث جهانی یونسکو به ثبت رسید. ناصر خسرو قبادیانی در سفرنامه اش به توصیف این قنات پرداخته و حفر آن را به کیسرخو نسبت داده است. تور مجازی این قنات شگفت‌انگیز را می‌توانید در سایت <http://www.qasabehqanat.com/> مشاهده نمایید.

• معنویت مبتنی بر توانمندسازی شخصی

• معنویت فناور محور

در کنار معنویت سنتی این چهار معنویت هم ظهور می کند و هرکدام که قدرتش بیشتر باشد علی القاعده مخاطبان بیشتری را جذب خواهد کرد. حوادث اخیر هم به عنوان یک شاخص راهنما نشان می دهند که ما به سمت سناریو معنویت مبتنی بر مقاومت نزدیک می شویم ولی این به این معنی نیست که معنویت های دیگر کمرنگ بشوند. باتوجه به قدرتمند بودن فناوری و ایده های جدیدی که مبتنی بر توانمندسازی فردی هستند و باتوجه به قدرتمندی ایده های سکولاریسم، آن معنویت ها هم مخاطبین خودشان را جذب می کنند. به همین دلیل اگر مقاومت بخواید در آینده یک معنای قدرتمند بشود به دو عامل نیاز دارد.

یکی را از کتاب **طرح اندیشه اسلامی** حضرت آقا الهام می گیرم. ایشان می فرمایند انقلاب اسلامی دو ستون دارد. یکی مقاومت و یکی پروژه روشنفکری دینی؛ اگر این دو کنار هم باشند می توانند انقلاب را توسعه بدهند. درواقع اولین عامل توسعه مقاومت در آینده این است که روی روشنفکری دینی و آگاهی بخشی دینی کار کنیم و معناهای جدید را توسعه بخشیم. و دوم، بلوک مقاومت که الان یک بلوک نظامی امنیتی است تبدیل به بلوک اقتصادی بشود و بازار اقتصادی شکل بگیرد. تا این بازار اقتصادی قدرتمند نشود، مخاطبینشان هم به این معنویت گرایش حداکثری پیدا نخواهند کرد. گرچه الان معنویت مبتنی بر مقاومت که به صورت محدود و تکثیرشونده در جهان درحال شکل گیری است لکن اگر بخواهیم به توسعه حداکثری آن برسیم، هم به **روشنفکری دینی** نیاز داریم و هم به **اقتصاد مقاومتی**.

۵.۳ آقای محمدی؛ پژوهشگر پسادکتري حکمرانی

معتقدم انسان ذاتا موجودی است معنویت گرا. با نگاه تبارشناسانه و تاریخی هم بخواهیم نگاه کنیم، از ابتدای خلقت بشر، انسان به دنبال پرستش چیزی بوده هرچند که گاهی مسیر را اشتباه رفته و بت را پرستید یا خورشید را پرستید؛

اما همواره دنبال پرستش چیزی بوده است فقط آن چه که تفاوت ایجاد می کند این است که کدام یک از این وجوه معنویت گرا که خودشان را به عنوان معنویت معرفی می کنند و به فطرت انسان احاله می دهند قدرتشان در آن برهه زمانی بیشتر است. یعنی مهم ترین مولفه برای اینکه چه تعداد از انسان ها یا یک انسان خاص به سمت کدام یک از این معنویت ها سوق پیدا کند، قدرتی است که آن معنویت دارد.

البته برداشت من از قدرت، به معنای قدرت آمره نیست؛ قدرت به معنای نرم و به معنای توانایی تاثیرگذاری، نه به معنای اجبار. اساسا مقاوامات در همه جا حضور دارد با نگاه ارزش گذارانه به این قضیه نگاه نمی کنم. اتفاقاتی که در سال ۱۴۰۱ در بطن جامعه هم اتفاق افتاد به یک دیدگاه مقاومت بود؛ مقاومت درمقابل مفهومی تحت عنوان قدرت و اساسا در این دوگانه، اگر قدرت وجود نداشته باشد مقاومت شکل نمی گیرد. همچنان که به محض به وجود آمدن قدرت مقاوت هم شکل خواهد گرفت.

اما اینکه چه کار کنیم تا ۵۰ سال آینده خوشبخت بشویم، ابتدا باید خوشبختی را تعریف کنیم، تعریف ما از خوشبختی چیست؟ ممکن است فردی به زعم من خوشبخت نباشد و به زعم خودش خوشبخت ترین فرد روی کره زمین باشد. یک مادری که در سیستان و بلوچستان زندگی می کند شاید به زعم من در فقر زندگی می کند و خوشبخت نیست اما او همینکه می بیند چهار گوسفندش شب به خانه برمی گردند احساس خوشبختی می کند. پس خوشبختی در نزد افراد متفاوت تعاریف متفاوتی دارد؛ اما اگر بخواهم به این نتیجه برسم که برای ۵۰ سال آینده چه کار کنیم که خوشبخت شویم، جواب افزایش قدرت است و افزایش تاثیرگذاری.

من این را به یکی از نظریات روابط بین الملل وصل می کنم؛ نظریه ای در روابط بین الملل وجود دارد تحت عنوان نظریه مکتب کپنهاگ که روی مباحث زبان شناختی و مباحث القا و مباحث تلقینی صحبت می کند. مفهومی را برسازی می کند تحت عنوان امنیتی نمایی (securitization) به این معنی که هر مفهومی را می توانید برای طرف مقابلتان مهم جلوه بدهید منوط به اینکه به وسیله زبان بتوانید آن را به طرف مقابلتان القا کنید.

در این راستا دو تهدید وجود دارد. این دو تهدید برای کشورها یکی تهدید بیرونی است و یکی آسیب درونی؛ یعنی کشورها هم درمقابل یک مقاومت بیرونی قرار دارند که این مقاومت دشمن بیرونی است و هم درمقابل یک مقاومت درونی و برای اینکه به خوشبختی برسند که مهم ترین خوشبختی هم بقا است، باید هم بتوانند برای مردم خودشان مفاهیمی را القا کنند و هم درمقابل دشمن مقاومت بکنند.

۶.۳ آقای کاظم پور؛ دبیر جشنواره مدافعان اقتصاد مردمی

هرکدام از ما احتمالاً براساس یک مبنا و بینة‌ای حرف می‌زنیم. من هم سعی می‌کنم بر مبنای قرآن استناد کنم. در ادبیات قرآن کلمه مقاومت چند تعبیر و معنا می‌تواند داشته باشد. یکی به معنی استقامت، یکی به معنای جهاد، یکی هم به معنی صبر.

در قرآن آمده: «فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتُ»^۲ همانگونه که به تو امر شده استقامت بکن. یا در آیه ۳ سوره نصر داریم: «وَتَوَاصُوا بِالْحَقِّ وَتَوَاصُوا بِالصَّبْرِ» یعنی بر مبنای یک حق صبر داشته باش. طاقت و تحمل، ثبات قدم و دفاع از معانی مقاومت در قرآن هستند.

همه اینها را که بررسی می‌کنیم به کلیدواژه‌ای در بحث مقاومت می‌رسیم تحت عنوان استمرار و پایداری. یعنی مقاومت همیشه در طول زمان اتفاق افتاده و اینطور نیست که در بازه‌های زمانی برای یک موضوع خاص اتفاق افتاده باشد. اما مقاومت در قبال چه چیزی؟ ما نسبت به چه موضوعی می‌خواهیم مقاومت کنیم؟ حتماً موضوع و دغدغه‌ای وجود دارد و از نظر هرکسی که می‌خواهد مقاومت کند حقی وجود دارد که براساس آن حق حاضر است بایستد و مقاومت بکند و خوشبختی و آینده و آرمان‌شهری که در ذهنش هست برای رسیدن و تحقق آن حق است. پس مقاومت یعنی استمرار، سختی کشیدن و پایداری در امر حقی که هدف و آینده را در قبال تحقق آن اهداف می‌دانیم که اگر به آن نرسیم خوشبختی‌ای متصور نیست.

حال خوشبختی از نگاه قرآن چیست؟ باتوجه به برداشتی که من از آیات داشتم، خوشبختی در منطق و منظومه قرآن تحقق امر خدا و رضایت خدا است. خدا دستوراتی در قرآن داده که رسیدن و عمل کردن به آنها تحقق خوشبختی‌ای است که برای انسان مدنظر گرفته است. مقاومتی که برای آینده ایران و جهان می‌توان ترسیم کرد باتوجه به اینکه کل این جهان هستی را یک خدایی از نظر مبنایی خلق کرده و آن خدا مالک این مجموعه است و

^۲سوره هود - آیه ۱۱۲

مربی و رب این جهان است و مسیری را برایش ترسیم کرده و موقف و اهدافی را تعیین کرده و مسیر حرکت ما را مشخص کرده مشخص‌ترین و بارزترین مساله هم مقاومت است و برای آنکه به آن هدف انتهایی برسیم باید مقاومت کنیم. آیه «وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا ۚ وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ»^۳ به چند موضوع اشاره می‌کند که ما با چه ابزاری می‌توانیم مقاومت کنیم با مالمان با جانمان و با آبرویمان. همه اینها مصادیقی از مقاومت است که گاهی اوقات جان گفته می‌شود و مال گفته نمی‌شود، گاهی حتی ما با مال و جانمان حاضریم مقاومت بکنیم ولی اعتبار و آبرو برایش تعریف و مبنایی نداریم.

احتمالا در خیلی از جوامع معنوی متوهمانه معنویت را خالی از استقامت می‌دانسته‌اند اما از صدر اسلام تا به الان مثل قضیه شعب ابی‌طالب تا مثلا قضیه فلسطین این را برای ما ملموس می‌کند که معنویت بدون استقامت بر آن حقی که داریم و انتظار داریم به آن حق برسیم محقق نمی‌شود و خوشبختی‌ای در انتظارش نیست.

۷.۳ آقای حسن‌زاده؛ پژوهشگر بنیاد توسعه فردا

من ناخودآگاه یاد جمله‌ای از دکتر شریعتی افتادم؛ ایشان شب قدر سال ۱۳۵۲، در شب بیست‌ویکم سخنرانی‌ای داشتند در حسینیه ارشاد و صحبت‌شان را اینطور شروع کردند که من آرزو می‌کردم که امروز نه در ایران که مثلا در جنگل‌های آمازون، در آمریکای لاتین و برای مردمانی که اسم علی رانشیده‌اند و هیچ شناختی درباره علی ندارند، سخنرانی کنم. چراکه یک همچین موجودی، یک همچین ابرسانی در قالب یک انسان بوده، زیست کرده و ایشان افسوس می‌خورد که ما در مواجهه با این پدیده‌های عظیم دچار عادت‌زدگی شده‌ایم.

درباره مقاومت هم نظر من هم همین است که متأسفانه نسل جوان ما آن نگاهی که باید به مقاومت باشد را ندارند. دلایلش زیاد است، یک‌سری مربوط به عملکرد حاکمیت بوده یا آنهایی که خودشان را اهل مقاومت نشان دادند و عملشان طور دیگری بوده که متأسفانه بعضا هنوز هم هستند.

^۳سوره عنکبوت - آیه ۶۹

ادبیات دینی ما، مقاومت اولین ظهورش در مواجهه با خود و نفس است. عید فطری که گذشت و ماه پرفضیلتی که پشت سر گذاشتیم ماه همین خودسازی بود، ماه پا گذاشتن و مقاومت در برابر نفسمان، و فکر می‌کنم اولین چیزی که انسان بما هو انسان با آن مواجه است همین مقاومت در برابر خواسته‌های نفسانی‌اش است.

حضرت امام در کتاب چهل حدیث‌شان در حدیث اول جهاد با نفس و مجاهده و مراقبه و حدیث پیامبر را شرح می‌دهند که در جنگ بدر حضرت رسول وقتی مواجه شدند با مجروحان گفتند: آماده شوید که جنگ سخت‌تری در پیش رو داریم. وقتی اصحاب تعجب کردند ایشان فرمودند جهاد و مبارزه و جنگ اصلی ما جهاد با نفس است و دعای جوشن کبیر هم برای جهاد با نفس و مقابله با نفس تجویز شده و جوشن صغیر برای جنگ و جهاد.

درباره مقاومت اجتماعی هم فکرمی‌کنم اصلی‌ترین سمبل مقاومت اجتماعی از ابتدای بعثت تاکنون انقلاب اسلامی است. حضرت آقا در بیانیه گام دوم می‌فرمایند: «پس آنگاه مسیر جهان تغییر یافت و زلزله انقلاب فرعون‌های در بستر راحت آرامیده را بیدار کرد.» به‌واقع این انقلابی که آغاز شد و هنوز هم ادامه دارد و ان‌شاءالله متصل به ظهور حضرت می‌شود یک سمبل عالی و عینی از مقاومت اجتماعی و مقاومت جمعی در برابر استکبار و شیطان‌ها و تزویرها و تظاهرات‌های بیرونی و دنیایی است.

این مقاومت اجتماعی نیاز به ملزوماتی دارد که مهم‌تر از خود مبارزه است و آن جنگ روایت‌ها و رسانه‌هاست. متأسفانه ما آن‌طور که باید عمل نکردیم. من هروقت که واژه مقاومت را می‌شنوم به یاد «وینستون چرچیل» می‌افتم. چرچیل در ادبیات و حافظه جمعی ما به‌عنوان یک آدم لیبرال، غرب‌زده و مکار شناخته می‌شود. اما اگر صحبت‌هایش را در تاریخ بریتانیا ۱۹۳۹ ببینیم متوجه می‌شویم که چرچیل اتفاقاً نماینده کارزار مقاومت است. غرب خیلی خوب سمبل‌هایش را که بعضاً آدم‌های نسبتاً درستی هم نبودند، تبلیغ و برندسازی می‌کند و آن‌ها را به الگو تبدیل می‌کند اما ما با چهره‌های مقاومت خودمان چه کار کردیم؟ اصلاً چقدر با آنها آشنایی داریم؟ مثلاً محمود درویش و کسانی که برای مقاومت جهانی و در عرصه‌های بین‌الملل کار کردند. حضرت آقا در پیام به مناسبت شهادت سردار سلیمانی از ایشان به‌عنوان چهره بین‌المللی مقاومت یاد کردند، اما ما به‌جز ایشان افراد دیگری هم داریم که خوب است که روی آنها هم کار کنیم.

نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی دیشب توئیتی زده بود، توئیت طولانی‌ای است و ۶-۷ محور داشت در شماره ۵ نوشته بود: «دشمن ما رژیم جمهوری اسلامی است و نه مردم ایران، وضعیت کنونی ایران من را یاد شوروی می‌ندازد در سال ۱۹۸۵» یعنی پنج سال قبل از فروپاشی شوروی ادامه داد که حکومت ایران شدیداً فاسد و ناکارآمد و فشل است و محکوم به نابودی است و دیر یا زود رژیم جمهوری اسلامی فرو خواهد پاشید، و غرب باید این را تصریح کند و اسرائیل برای بشریت می‌جنگد در غزه، لبنان و تهران.

تو یکی نه‌ای هزاری تو چراغ خود برافروز

تو مگو همه به جنگند و ز صلح من چه آید

۸.۳ خانم چیتی؛ پژوهشگر حوزه روابط بین الملل

عقلانیت دینی در شرایط کنونی چیست؟ من حسن تصادف عنوان این نشست کافه آینده با اتفاقی که یکشنبه شب افتاد را خیلی جالب می‌دانم. ما شاهد اتفاقی بی‌سابقه در آسمان اسرائیل بودیم. تاکنون در آسمان اسرائیل چنین هجمه‌ای رخ نداده بود و ایران این کار را کرد. در اصل جبهه مقاومت ماحصل سال‌هاست که در اقدام و عمل‌هایش چه از لحاظ نظامی و چه از لحاظ دیپلماسی توانسته در منطقه به چنین قدرتی برسد و ما در منطقه شاهد چنین موفقیتی در یکشنبه شب باشیم؛ اتفاقی که همه آن را بهت‌آور تلقی کردند. خود عملیات غافلگیرانه نبود، چون زمانش را از قبل اعلام کرده بودند، ولی حجم آتش غافلگیرانه بود و ما شاهد یک آتش‌بار بسیار سنگین در اسرائیل بودیم.

حال این سوال مطرح می‌شود که جبهه مقاومت ایران چه دستاورد جدی‌ای در تمام این سال‌ها داشته و چرا با چنین حجم آتشی عملیاتی را انجام داد؟ درحالی که می‌توانست حجم آتش را خیلی کم کند. یکی از تحلیل‌ها این است که ایران با این حجم آتش در اصل هژمون خودش را در منطقه اعلان کرد و این دستاورد جبهه مقاومت ایران است. این عملیاتی یک عملیات ترکیبی بسیار پیچیده بود، چون لایه‌های پدافند اسرائیل بسیار پیچیده است؛ همچنین از لحاظ دیپلماسی ایران کار بسیار سختی داشت و در تمام طول این دوازده روز و البته سال‌های گذشته کشورهایی را همراه خودش کرد که آسمان منطقه را در اختیارش قرار دادند و بعد قدرت‌های بزرگ مثل آمریکا و انگلیس را کنترل کرد.

جبهه مقاومت با دو مولفه مهم **امنیت و قدرت پیشران** پیشرفت ایجاد می‌کند. ما اگر امنیت‌مان برقرار باشد روی اقتصادمان می‌توانیم کار کنیم. همان شبی که حمله انجام شد بازار ارز دیجیتال آمریکا بسیار سقوط داشت یعنی بیت‌کوین هفت درصد سقوط کرد اما همان‌روز، بازار بورس ایران دچار چنین سقوطی نبود و ارزش بازار بورس ما انقدر پائین نیامد. پس امنیت و قدرت هردو مولفه‌های مهمی هستند که جبهه مقاومت برای پیشرفت هر فرایندی

می‌توانند داشته باشند.

۹.۳ آقای مسعودیان؛ مدیر اندیشکده مطالعات نخبگان اجتماعی (أمناء)

مقام معظم رهبری سال ۹۸ فرمودند: «معنای مقاومت این است که انسان راهی را انتخاب کند که آن را راه حق می‌داند، راه درست می‌داند و در این راه شروع به حرکت کند و موانع نتواند او را از حرکت در این راه منصرف و متوقف کند. این معنای مقاومت است.»

معنویت موتور مقاومت است و عامل تغییردهنده تصمیمات درواقع همان معنویت دینی می‌تواند باشد، اعتقاد به خداوند به عنوان کمال مطلق. یعنی برای ما مفهوم **الله اکبر** تداعی شود که آن کمال مطلق است و اعتقاد به وجود جهان دیگر و عوالم دیگر، کار برای آخرت و عدم منفعت طلبی.

همچنین ریشه مقاومت را باید در چند کلمه بررسی کنیم؛ **اعتدال** که در سوره حمد آمده: «اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ» صراط مستقیم درواقع صراطی است که در آن اعتدال وجود دارد، برخلاف اینکه بسیاری فکر می‌کنند مقاومت یعنی تندرستی. **ثبات و استمرار و قوام** هم مفهوم دیگرش است و **پایداری**. مقاومت را بیشتر با پافشاری می‌شناسند اما من می‌گویم پایداری.

حال تفاوت مقاومت در معنویت دینی و معنویت غیردینی در چیست؟ به نظر من حرکت در جهت پیوستن به انسان کامل است. درواقع مقاومتی که متأثر از معنویت دینی است زمانی اتفاق می‌فتد که در آن صدق، مشفق بودن برای همه انسان‌ها، پاک شدن فردی توأم با خدمت اجتماعی و پارادایم درک رضایت الله وجود داشته باشد. درواقع این باعث می‌شود ما بتوانیم حق را بهتر درک کنیم و یک معیار اینکه حق چیست، عبور از خودخواهی و پویا بودن ضمن مفید بودن است.

مولا علی(ع) فرمودند: «آنچه بر خود می‌پسندی برای مردم نیز بپسند و آنچه برای خود نمی‌پسندی برای آنها نیز نپسند» و این بهترین معیار برای تشخیص جریان حق است. از این بالاتر ایثار است، اینکه آنچه را برای خود

می‌پسندی بهترش را برای دیگران بیسندی. اینجا اشاره‌ای به کتاب دانیال در عهد عتیق در تورات بکنم. دانیال نور چشمی داریوش می‌شود و به او حسادت می‌کنند و باعث می‌شود حضرت دانیال به دره شیرها برود و به او می‌گویند اگر خدای تو حق است تا فردا صبح نجات می‌دهد. فردا صبح می‌بینند حضرت دانیال زنده است و وقتی بیرون می‌آورندش تمام آن کسانی که توطئه کرده بودند را درون دره شیر می‌اندازند و هلاک می‌شوند. من فکر می‌کنم تفکر یهود تحریف شده این است که اگر کسی به او حمله کرد، کار متقابل و عدالت را درپیش نمی‌گیریم، بلکه به‌طور کلی پاکسازی می‌کند.

مقاومت سبب شکوفایی آینده یک قوم است و تکامل در جهت هدفی است که انتخاب کرده. علامه جوادی آملی صحبتی درخصوص حدوث و بقا دارند که اگر بخواهیم بفهمیم کسی واقعا مرد آن راهی هست که ادعا می‌کند این است که موضوعی که انتخاب کرده در ابتدا هم‌جهت با آن آرمان باشد. فاصله‌ی اتفاق افتادن و تصمیم‌گیری ما و اینکه ادامه بدهیم می‌شود مقاومت. پس این نشان می‌دهد که ما چگونه مرد راه هستیم.

در انتهای صحبت‌م چند آیه از قرآن خدمت شما می‌خوانم: «الَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ ۖ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ حَسِيبًا» ترجمه: «آنان که همواره پیام‌های خدا را ابلاغ می‌کنند و از او می‌ترسند و از هیچ کس جز او بیم ندارند و خدا برای حسابرسی کفایت می‌کند.»^۴ و این درواقع فضایی است که قرآن در مورد مقاومت برای ما ترسیم کرده است. آیات دیگری هم هست مثلاً در سوره هود آیه ۱۱۲: «فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ» به اهمیت ایجاد تشکلهای مقاومتی اشاره شده.

به‌نظم کمال‌یافته‌ترین نهاد معنوی برای اینکه ما محور مقاومت را در آن تشکیل بدهیم، **مساجد** هستند. ما برای تشکیل مقاومت و تشکلهای مقاومت باید سراغ آن چیزی برویم که پایه‌های معنویت مقاومت ما هست و در فضای اسلامی و شیعی آن مساجد ما هستند.

^۴سوره احزاب - آیه ۳۹

۱۰.۳ آقای عظیمی؛ پژوهشگر اندیشکده امتداد

معمولا مقاومت را مساوی با دست برتر نشان دادن تصویرسازی می‌کنیم اما با همین گزاره‌های نظامی که در این شش ماه اتفاق افتاد، می‌توانیم تصویر زیباتری از مقاومت را در دهه‌های آینده روایت کنیم. مثلا همین شلوار سه‌خطهایی که خیلی معروف شدند، و درمقابل تانک سوارهای اسرائیلی حیثیت و آبرو برایشان نداشتند درواقع، دست برتری نبود. یا پهبادهای ۱۳۶ ایران که با صدای قارقارکی‌اش شبیه به صدای پیکان داش مشتی‌های کف زمین خوابیده بود، روایتی خلق می‌کند که حتما نباید اف ۳۵ پلاسی داشته باشیم که مقابل ابرقدرتی بایستیم.

در این ۶ ماه از شروع طوفان الاقصی، نتانیا‌هو یک فضای آنلاین قصابی راه انداخت. اسرائیل پیوسته‌های رسانه‌ای‌اش خیلی قوی‌تر از رویکردهای نظامی‌اش بود؛ چون می‌خواست با روحیه مقاومت بجنگد و نمی‌توان با تسلیحات نظامی با روحیه مقاومت جنگید. ما چه کار کنیم تا در وضع اقتصادی‌مان پدیده‌ای خلق کنیم؛ دربرابر واحد استعماری دلار چه صحنه‌ی مقاومتی‌ای می‌توانیم ایجاد کنیم؟

۱۱.۳ خانم صفوی فر؛ روانپزشک و مدیر اندیشکده سرو

شاید از زاویه دیگری هم بتوانیم نگاه کنیم و معنویت را به عنوان موضوع و امری که می توان برایش هزینه داد و ارزش هزینه دادن دارد تعریف کنیم، درمقابل مادیتی که به معنای کسب منافع هست و منطق مادیت که بقا هم در آن هست. در واقع معنویت معنایی است که ارزش هزینه کردن دارد.

اگر با دید سلامت هم بخواهم نگاه کنم، اضطراب مرگ و تمام شدن عمر، می تواند حال ما را علی رغم داشتن همه چیز خراب کند و این اضطراب وقتی به معنای واقعی نه به معنای روانشناسی زرد و مثبت نگر، فروکش پیدا می کند که ما معنایی را پیدا کرده باشیم که ارزش خرج کردن سرمایه عمرمان را داشته باشد و این تجلی واقعی اش در مقاومتی است که در آن فرد می گوید من در این سرزمین می مانم، علی رغم اینکه می دانم خودم و فرزندانم با گرسنگی و بیماری می میریم. ممکن است منافع عالی این قضیه همین الان به من نرسد اما می دانم درختی می کارم که روزی به ثمر می نشیند.

۴ تحلیل کاربرگ‌های نشست

پاسخ‌های نوشته شده به پرسش‌ها زیاد نبود و بیشتر بحث‌های داخل خود کافه برای جمع بندی قابل اتکا است. به ویژه اینکه پرسش‌های نشست فروردین برای بیشتر فکرکردن بود اما همین پاسخ‌ها هم به نظر می‌رسد نکات مهمی را بیان می‌کنند که در ادامه نوشته‌های دوستان هم‌کافه‌ای با کمی ویرایش، جهت مطالعه تقدیم می‌شود:

۱- در پاسخ معنای مقاومت، هم در کاربرگ‌ها و هم در نشست طیف بسیار متنوعی از واژه‌ها و مفاهیم مطرح شد که نشان دهنده شبکه مفهومی گسترده مقاومت است. اگر چه که طرح مساله ما در کافه آینده به طور مشخص همین ایده مقاومتی است که در منطقه و در برابر غده سرطانی اسرائیل شکل گرفته است اما عمیقتر که بنگریم آن هم تبلور یک مفهوم در طول تاریخ از ابتدا تا به امروز است. شاید بشود جرات کرد و گفت مقاومت و شبکه مفهومی آن یکی از وجوه معناداری زندگی انسان در این کره خاکی است: برآمدن، ایستادگی، حرکت خود را ادامه دادن، اقامه کردن و برپاداشتن حق در برابر ظلم، واکنش در برابر ظلم، صبر و شکیبایی، ثبات قدم، دفاع، طاقت و تحمل، مقاومت شخصی و مسیر رشد و ایستادگی برای آن، فاستقم کما امرت، مفاهیم مصلحت و رشد و حرکت در میان سنت‌های الهی در قرآن، مقاومت در عربی فعال است و در فارسی منفعل، انتخاب راه حق و عدم انصراف از آن، معیارهای درستی مقاومت (عبور از خودخواهی، پویایی و مفید بودن، هرچه برای خود می‌پسندی برای دیگران هم بیسند)، اعتدال- صراط مستقیم، ثبات و استمرار □ قوام، پایداری □ مقاومت، همراه با پیام فرهنگی فرامادی (نظام پاداش و کیفر، نظام خوف و تهور، نظام خوب و بد، صبر و ثبات قدم و امید به قدرت مطلق عالم)

۲- در پاسخ به ارتباط بین معنویت و مقاومت و اینکه تا چه اندازه مقاومت می‌تواند به افزایش معنویت در جامعه ایران اسلامی و جهان اسلام منجر شود، نویسندگان کاربرگ‌ها با اشاره به اینکه مقاومت نیازمند ایده است، معنویت را معنا بخش مقاومت دانسته و با اشاره به اینکه ویژگی جامعه مادی زده امروز نداشتن یا گم کردن آرمان جمعی است، معنویت را هزینه دادن برای یک آرمان در مقابل مادیت که منطق آن کسب منافع عمدتاً مادی است تعریف کردند.

از سوی دیگر اگر معنویت از منظر دینی و اسلامی مدنظر باشد آنگاه گستره معنای مقاومت بیشتر می‌شود چرا که حق بدون مقاومت استمرار نمی‌یابد و تحقق حق با مجاهده و استمرار مقاومت صورت می‌پذیرد. از منظر دینی معنویت موتور مقاومت است؛ معنویت عامل تغییر دهنده تصمیمات از طریق ۲ محور: **اعتقاد به خداوند به عنوان کمال مطلق (الله اکبر) و اعتقاد به وجود جهان دیگر و عوالم دیگر**. این دو محور سبب می‌شود کار برای ابد انجام شود. امید می‌رود با دستاوردهای مقاومت اسلامی و معنوی، جهان بسوی اسلام حرکت کند.

۳- پاسخ دهندگان در برابر پرسش نقش مقاومت در رشد جامعه ایران اسلامی در ۵۰ سال آینده، رشد ایران اسلامی با مقاومت را امکان‌پذیر دانستند و ایستادگی ایران اسلامی و برآوردن خود در مقابل سلطه جهانی را عامل غنای هویتی ایران دانستند چرا که مقاومت در فرهنگ ایرانی بسیار ریشه دارد و با مفهوم آبادانی برای آینده گره خورده است. خوشبختی در فرهنگ ایرانی معطوف به فرد و امروز نیست بلکه رو به آینده و خیر جمعی است و به همین دلیل مقاومت در راه آرمان‌های انقلاب اسلامی می‌تواند سبب شکوفایی و تکامل جامعه می‌شود.

۴- در پاسخ به جنبه‌های مختلف مقاومت و اینکه هسته‌های مقاومت در جامعه ایران اسلامی و جامعه مسلمانان چه می‌تواند باشد، پاسخ تفصیلی داده نشد اما اشاره شد که مبانی نظری بسیار مهم است و این ایده مطرح شد که محور تشکلهای مقاومت باید کمال یافته‌ترین نهاد معنویت و پشتیبان آن باشد: یعنی

مسجد

۵ معرفی کتاب

در نشست ۴۳ کافه آینده کتاب‌های مختلفی پیرامون موضوع مقاومت توسط خانم صفوی ارائه گردید. در ادامه به معرفی اجمالی این کتاب‌ها پرداخته شده است.

۱.۵ تا هر وقت که برگردیم

تا هر وقت که برگردیم

نویسنده غسان کنفانی

مترجم: موسی اسوار

انتشارات آگاه ۱۴۰۲

اگر بخواهیم فارغ از هر اعتبار و ملاحظه ملی و قومی و سیاسی و صرفاً از حیث هنر داستان نویسی بیست نویسنده برتر داستان کوتاه در جهان عرب را انتخاب کنیم، قطعاً غسان کنفانی، نویسنده خوش قریحه و توانای

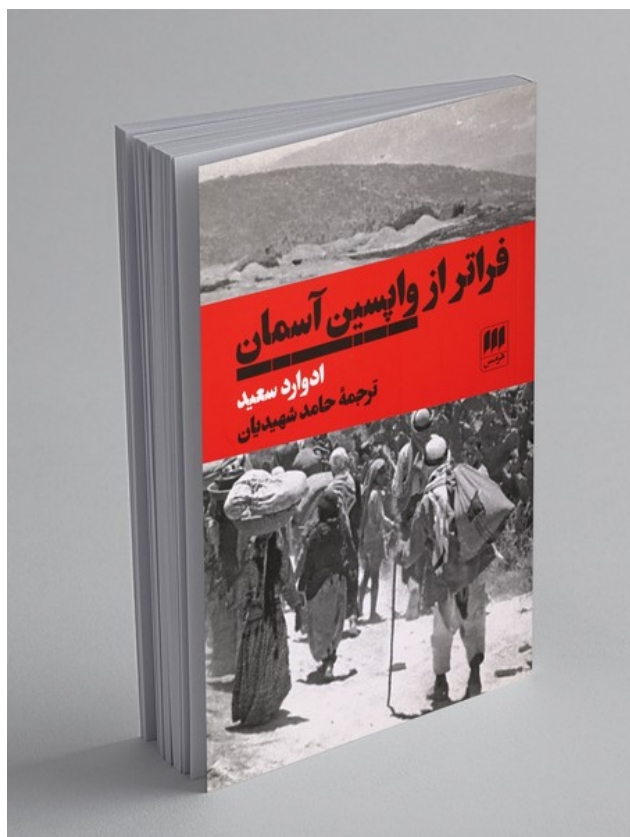
فلسطینی، یکی از این شمار برجسته خواهد بود.

حال اگر موضوع و ماده نوشته های این نویسنده و حیات سراسر مبارزه و باروری و روشنگری ختم به شهادت او را هم لحاظ کنیم بی تردید ارزش نوشته های او متفاوت تر و متمایزتر خواهد بود.

غسان کنفانی روزنامه نگار و داستان نویس و نمایشنامه نویس و پژوهشگر و منتقد ادبی بود اما بیش از هر زمینه دیگر به داستان نویسی مشهور و شناخته بود، هم به حیث تعدد آثار او در این حوزه داستان کوتاه و زمان و هم از نظر قوت و تمایز مشهود این آثار در کارنامه ادبی و قلمی او خلاقیت ادبی او موضوع و ماده آثار داستانی اش را در متنوع ترین و هنرمندانه ترین صور و ساختارهای ممکن نشانده و هم از این طریق تأثیر موضوع را در وجدان مخاطب دیرمان و ژرف ساخته است.

کتاب حاضر ویراست تازه ای است از ترجمه منتخبی از داستان های کوتاه غسان کنفانی که پیشتر منتشر شده بود بر آن مجموعه که بیست داستان بود در ویراست حاضر چهار داستان دیگر افزوده شده است.
(از پشت جلد کتاب)

۲.۵ فراتر از واپسین آسمان

فراتر از واپسین آسمان

نوشته ادوارد سعید

ترجمه حامد شهیدیان

انتشارات هرمس ۱۴۰۱

نویسنده این کتاب متولد فلسطین است که تحت سرپرستی انگلیس بزرگ شده و تحصیل کرده ایالات متحده امریکا در زمینه ادبیات انگلیسی است.

وی بنیانگذار نظریه پسااستعماری و نقد شرق شناسی است که در این کتاب به واکاوی و تحلیل تجربه فلسطینیان کوچانده شده و تبعیدیان و آنان که به چشم خود شاهد به تاراج رفتن سرزمین شان بودند می پردازد.

مواجهه مکرر او با «دیگری» که مبنای نظریه پسااستعماری اوست، توانسته این کتاب را به شرحی غنی و غمبار از فلسطینیان به ویژه در حال و هوای بعد از سازش اسلو در دهه ۹۰ میلادی تبدیل کند. آیا تبعیدی بودن و مورد اشغال بودن تمام هویت ماست یا بخشی از آن؟ معنای وطن در شرایط موجود برای ما و نسل بعد از ما چه خواهد بود؟

کتاب با تصاویری که ژان مور عکاس مستقل فرانسوی از زندگی روزمره زنان، مردان و کودکان فلسطینی برداشته است همراه شده است و از همین رو محتوا با وجود نثر ادبی و سنگین آن ملموس تر و خواناتر شده است.

این کتاب به عنوان دریچه ای برای ورود به دنیای فکری عمیق و چندلایه ادوارد سعید و نیز نسل های مختلف فلسطینی است.

۳.۵ متاستاز اسرائیل؛ روایت استمرار تبعیض، ترور و تعدی

متاستاز اسرائیل؛ روایت استمرار تبعیض، ترور و تعدی

نویسنده کورش علیانی

انتشارات جام جم، ۱۴۰۲

کتابی با رویکردی متفاوت درباره نحوه شکل‌گیری غده سرطانی اسرائیل در منطقه ما و حاوی اطلاعاتی متنوع که هیچ جای دیگر آن را پیدا نخواهید کرد.

به جای تکرار دیدگاه‌های فراماسونی و صرفاً «توهم توطئه‌ای» و نگاه سطحی و روبنایی به آنچه که در یک سده گذشته در این منطقه و نیز اروپا به عنوان خاستگاه صیونیزم (به رسم الخط کتاب)، سرگذشت این تفکر و جوانب مختلف آن را، باز هم البته به اختصار، با نثری چابک و تند و تیز روایت کرده است.

نویسنده در این کتاب تبعیض، ترور و تعدی این نحله را نه تنها نسبت به ساکنان اصلی فلسطین، بلکه نسبت به گروه‌های فرودست یهودیان یا خرده فرهنگ‌های زیرمجموعه آن و نیز نسبت به خود اسرائیلیان بیان می‌کند و توضیح می‌دهد که چگونه گروه‌های تروریستی با دیدگاه‌های افراطی تشکیل شدند، لابی‌گری کردند، هرجا دستشان

رسید دست به ترور زدند، روز نکبت را رقم زدند و زمین‌ها را اشغال کردند و پس از آن با حمایت استعمار دولت تشکیل دادند و به دنبال مردم گشتند!

۶ عکس‌های نشست

عکس دسته‌جمعی نشست ۴۳ کافه آینده در زیر ارائه گردیده است.

عکس دسته‌جمعی کافه آینده ۴۳ - فروردین ماه ۱۴۰۳

در ادامه سایر عکسهای نشست تقدیم می‌گردد:

الف پوستر نشست

کافه آینده

کافه آینده • چهل و سوم

بهار ۱۴۰۳: معنویت و آینده خوشبختی

مقاومت و آینده خوشبختی ما ایرانیان

۱. چگونه قرآن عقلانیت مورد نیاز برای مقاومت و آزادی را در اختیار مسلمانان قرار داده است؟
۲. نقش مقاومت در رشد جامعه ایران اسلامی در ۵۰ سال آینده چیست؟
۳. هسته‌های مقاومت در جامعه ایران اسلامی و جامعه مسلمانان چیست؟

زمان: دوشنبه ۲۷ فروردین ماه ۱۴۰۳ - ساعت: ۱۷ الی ۱۹

مکان: خیابان انقلاب اسلامی، بین چهارراه ولی عصر و خیابان برادران مظفر شمالی، خانه اندیشه‌ورزان، پلاک ۹۰۷

شرکت در نشست آزاد است

کانال بله

اینستاگرام

ب کاربرگ‌های نشست

بسمه تعالی

«مقاومت و آینده خوشبختی ما ایرانیان»

نشست چهل و سوم، فروردین ۱۴۰۳

در نشست‌های بهار ۱۴۰۲ درمورد معنویت، دورنمای معنویت در تصمیم‌گیری‌های جمعی ما و نیز تربیت معنوی نسل آینده ایران صحبت کردیم.

مفهوم معنویت معمولاً در کنار اخلاق و دین مطرح می‌شود و مراد از آن اشاره به جنبه غیرمادی و غیر جسمانی زندگی و خوشبختی انسان است.

در نشست‌های سال گذشته دو فراروایت از معنویت مطرح شد. فراروایتی که معنویت را در ارتباط با خداوند تعریف می‌کند یعنی فراروایت دین‌مدارانه و دوم فراروایتی که معنویت را فارغ از خداوند و یا علاوه بر او موجودات دیگر، اعم از انسان، طبیعت، موجودات ماورایی یا حتی هوش مصنوعی و کارما را هم نقش‌آفرین می‌داند و در واقع فراروایت غیر دینی.

همچنین در آن نشست‌ها دو پیشران اصلی برای شکل‌دهی تصویر آینده معنویت در ایران و جهان ارائه شد که البته هر دو دارای عدم قطعیت و ابهام است: دین و کنش‌های اجتماعی. که بر اساس این دو پیشران در مورد حجاب، آموزش و پرورش، توسعه، عدالت، فرهنگ گفتگو، تصمیم‌گیری‌های جمعی و فعالیت‌های اقتصادی، سناریوهای مختلفی برای آینده ۵۰ تا ۱۰۰ سال مطرح کردیم که نمودار مفهومی زیر حاصل برهم‌کنش این دو پیشران اصلی است.

حال برای رسیدن به فهم روشن‌تر از تصویرهای آینده‌ی ممکن و مطلوب ۵۰ تا ۱۰۰ سال آینده، می‌خواهیم روی یکی از داغ‌ترین موضوعات این روزها یعنی **مقاومت در جهان اسلام** متمرکز شویم که به نظر می‌رسد عامل مهم تصویرپردازانه برای آینده سراسر جهان است و ارتباطی متقابل و دوجانبه با معنویت و خوشبختی دارد.

نام شما
سردی

از نظر من (احزاب ۷۳):
هزاره یک سیستم فکری فرامادی - نظام یادآور کفر - نظام خوف دهنده - نظام غلبه
۱. مقاومت یعنی چه؟ قرآن چگونه عقلانیت مورد نیاز برای مقاومت و آزادی را در اختیار مسلمانان قرار داده است؟ از نگاه قرآن، تسلیم چه صدمه جبران ناپذیری به جامعه خواهد زد؟

۲. ارتباط بین معنویت و مقاومت چیست؟ تا چه اندازه مقاومت می تواند به افزایش معنویت در جامعه ایران اسلامی و جهان اسلام منجر شود؟

۳. نقش مقاومت در رشد جامعه ایران اسلامی در ۵۰ سال آینده چیست؟

۴. جنبه های مختلف مقاومت کدام است؟ هسته های مقاومت در جامعه ایران اسلامی و جامعه مسلمانان چیست؟

۵. نقش مقاومت در رشد جامعه ایران اسلامی در ۵۰ سال آینده چیست؟

پرسشهایی برای فکر کردن

۱. مقاومت یعنی چه؟ قرآن چگونه عقلانیت مورد نیاز برای مقاومت و آزادی را در اختیار مسلمانان قرار داده است؟ از نگاه قرآن، تسلیم چه صدمه جبران ناپذیری به جامعه خواهد زد؟

.....

.....

.....

.....

.....

۲. ارتباط بین معنویت و مقاومت چیست؟ تا چه اندازه مقاومت می تواند به افزایش معنویت در جامعه ایران اسلامی و جهان اسلام منجر شود؟

.....

.....

.....

.....

.....

۳. نقش مقاومت در رشد جامعه ایران اسلامی در ۵۰ سال آینده چیست؟

.....

.....

.....

.....

.....

۴. جنبه های مختلف مقاومت کدام است؟ هسته های مقاومت در جامعه ایران اسلامی و جامعه مسلمانان چیست؟

.....

.....

.....

.....

.....

پرسشهایی برای فکر کردن

۱. مقاومت یعنی چه؟ قرآن چگونه عقلانیت مورد نیاز برای مقاومت و آزادی را در اختیار مسلمانان قرار داده است؟ از نگاه قرآن، تسلیم چه صدمه جبران ناپذیری به جامعه خواهد زد؟

جانب مقاومت در جامعه اسلامی... (Passive) یعنی تسلیم در برابر دشمن و عدم مقابله است. این نوع مقاومت در قرآن مذکور است.

۲. ارتباط بین معنویت و مقاومت چیست؟ تا چه اندازه مقاومت می تواند به افزایش معنویت در جامعه ایران اسلامی و جهان اسلام منجر شود؟

مقاومت در جامعه اسلامی... (Active) یعنی مقابله با دشمن و دفاع از دین است. این نوع مقاومت در قرآن مذکور است.

۳. نقش مقاومت در رشد جامعه ایران اسلامی در ۵۰ سال آینده چیست؟

مقاومت در جامعه ایران اسلامی... (Active) یعنی مقابله با دشمن و دفاع از دین است. این نوع مقاومت در قرآن مذکور است.

۴. جنبه های مختلف مقاومت کدام است؟ هسته های مقاومت در جامعه ایران اسلامی و جامعه مسلمانان چیست؟

جنبه های مختلف مقاومت... (Active) یعنی مقابله با دشمن و دفاع از دین است. این نوع مقاومت در قرآن مذکور است.

پرسشهایی برای فکر کردن

۱. مقاومت یعنی چه؟ قرآن چگونه عقلانیت مورد نیاز برای مقاومت و آزادی را در اختیار مسلمانان قرار داده است؟ از نگاه قرآن، تسلیم چه صدمه جبران ناپذیری به جامعه خواهد زد؟

مقاومت یعنی ایستادگی در برابر ستم و ظلم و دفاع از حق و ارزش‌ها. در قرآن، تسلیم به ستمگران و ظالمین، صدمه جبران ناپذیری به جامعه خواهد زد.

۲. ارتباط بین معنویت و مقاومت چیست؟ تا چه اندازه مقاومت می‌تواند به افزایش معنویت در جامعه ایران اسلامی و جهان اسلام منجر شود؟

ارتباط بین معنویت و مقاومت این است که معنویت باعث می‌شود افراد به ارزش‌های الهی و اخلاقی پیوند داشته باشند و در برابر ستم و ظلم ایستادگی کنند. مقاومت نیز باعث می‌شود افراد به ارزش‌های الهی و اخلاقی پیوند داشته باشند و در برابر ستم و ظلم ایستادگی کنند.

۳. نقش مقاومت در رشد جامعه ایران اسلامی در ۵۰ سال آینده چیست؟

نقش مقاومت در رشد جامعه ایران اسلامی در ۵۰ سال آینده این است که باعث می‌شود جامعه ایران اسلامی به ارزش‌های الهی و اخلاقی پیوند داشته باشد و در برابر ستم و ظلم ایستادگی کند.

۴. جنبه‌های مختلف مقاومت کدام است؟ هسته‌های مقاومت در جامعه ایران اسلامی و جامعه مسلمانان چیست؟

جنبه‌های مختلف مقاومت عبارتند از: معنویت، اخلاق، علم، هنر، ورزش، اقتصاد، فرهنگ، سیاست، نظامی و غیره. هسته‌های مقاومت در جامعه ایران اسلامی و جامعه مسلمانان عبارتند از: معنویت، اخلاق، علم، هنر، ورزش، اقتصاد، فرهنگ، سیاست، نظامی و غیره.

پرسشهایی برای فکر کردن

۱. مقاومت یعنی چه؟ قرآن چگونه عقلانیت مورد نیاز برای مقاومت و آزادی را در اختیار مسلمانان قرار داده است؟ از نگاه قرآن، تسلیم چه صدمه جبران ناپذیری به جامعه خواهد زد؟

.....
.....
.....

۲. ارتباط بین معنویت و مقاومت چیست؟ تا چه اندازه مقاومت می تواند به افزایش معنویت در جامعه ایران اسلامی و جهان اسلام منجر شود؟

.....
.....
.....

۳. نقش مقاومت در رشد جامعه ایران اسلامی در ۵۰ سال آینده چیست؟

.....
.....
.....

۴. جنبه های مختلف مقاومت کدام است؟ هسته های مقاومت در جامعه ایران اسلامی و جامعه مسلمانان چیست؟

.....
.....
.....

پ لیست شرکت کنندگان

ردیف	نام و نام خانوادگی	مجموعه محل فعالیت - تخصص
۱	مازیار عطاری	آینده پژوه - بنیاد توسعه فردا
۲	علی رضا نصرافهانی	آینده پژوه - مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی
۳	معصومه سلامتی	متخصص حوزه سیستان - پزشک رادیولوژی
۴	جواد بهجت پناه	دانش آموخته فلسفه
۵	رضا کاظم پو	دبیر جشنواره اقتصاد مردمی
۶	فاطمه سادات رحمتی	مدیر اندیشگاه مهاده - متخصص حوزه آب و انرژی
۷	فرنوش صفوی فر	روانپزشک - مدیر اندیشکده سرو
۸	زهره دانایی	دبیر
۹	علی حسن زاده	پژوهشگر بنیاد توسعه فردا
۱۰	سمیه جیتی	پژوهشگر روابط بین الملل
۱۱	محمد رضا خطاطی	مهندس شیمی
۱۲	سعید زعفرانی	پژوهشگر و متخصص علوم، قرآن، حدیث
۱۳	فاطمه فیروزنیا	کامپیوتر
۱۴	سید هاشم موسوی	شیمی
۱۵	حمید محمدی	منیت پژوه - پژوهشگر پسادکتر حکمرانی
۱۶	میثم مسعودیان	مدیر اندیشکده مطالعات نخبگان اجتماعی (أمناء)
۱۷	امین مدنی	خانه اندیشه ورزان
۱۸	فاطمه شاهسون	مدیریت محیط زیست
۱۹	رضا عظیمی	پژوهشگر اندیشکده امتداد
۲۰	محمد مهدی معیر	پژوهشگر اندیشکده همت
۲۱	عقیل بهرا	معمار
۲۲	انوشیروان انصاری	عضو هیئت علمی پژوهشگاه بین المللی زلزله شناسی و مهندسی زلزله - بنیاد توسعه فردا
۲۳	زهرا ستاریان	بنیاد توسعه فردا
۲۴	علی رضا فولادگر	بنیاد توسعه فردا

ردیف	نام و نام خانوادگی	مجموعه محل فعالیت - تخصص
------	--------------------	--------------------------

جدول ۱: لیست شرکت کنندگان

